

De cocon van *Orgyia recens* Hb.

door

M. W. CAMPING

In *Ent. Ber.* 11 : 173 vermeldt LEMPKE iets over de cocon van *Orgyia recens* Hb. (toen nog *gonostigma* F.). Zijn daarin opgetekende waarnemingen kloppen niet met die van BURROWS. Volgens LEMPKE „bestaat bij het ♂ de buitencocon uit bijna ronde gaten, die door plekjes tamelijk dicht wit spinsel van elkaar gescheiden zijn. Daarbinnen is een tweede, ijle cocon gesponnen, die doorweven is met de haren van de rups. De buitencocon van een ♀ is een volledig, hoewel tamelijk ijl spinsel, waarin reeds een deel van de rupsharen is verwerkt. Daarbinnen ligt de tweede cocon, die in bouw met die van het ♂ overeenkomt.”

Volgens BURROWS is de buitencocon van het ♀ „provided with structural holes, which are numerous and of various size. This outer cocoon is closely woven, whitish.”

Omdat ik in de zomer van 1953 enkele *recens*-rupsen verzamelde, was het mij mogelijk, hier nog eens nader aandacht aan te schenken. Het resultaat is als volgt:

Cocon van het ♂ : binnencocon ijl, geelachtig. Buitencocon eveneens, maar minder uitgesproken, geelachtig, compact gesponnen, met talrijke, practisch ronde en zeer regelmatig afgewerkte, vrij kleine gaten.

Cocon van het ♀ : binnencocon als die van het ♂. Buitencocon wit, over het algemeen vrij ijl gesponnen, met talrijke gaten, waarvan sommige weer met een luchtig spinsel zijn overtrokken, zodat ze bijna niet afsteken tegen de rest van de cocon, terwijl andere niet noemenswaard verschillen van de gaten in de cocon van het ♂. Het spinsel rond deze laatste gaten is aanmerkelijk steviger dan de rest van de cocon. Bovendien zijn de gaten in de vrouwelijke cocon, zowel de goed- als de minder opvallende, aanmerkelijk groter dan die in de mannelijke.

Bij beide geslachten is een klein deel van de rupsharen in de buitencocon verwerkt.

Na het uitkomen gaat het ♀ inderdaad op de binnenste cocon zitten. Het ♂ dringt door één van de gaten van de buitenste cocon, nadat het blijkbaar de hele buitencocon heeft afgezocht naar het meest geschikte gat. Dat het diertje door dit toch vrij kleine gat naar binnen kan, komt, omdat het zeer spoedig na het uitkomen begint te vliegen en vrijwel onmiddellijk een ♀ opzoekt, zodat zijn vleugels dan nog niet geheel hard zijn. In de kweekkast was dit tenminste het geval, en in de natuur zal het wel ongeveer zo toegaan, omdat de rupsen daar ook meestal dicht bij elkaar in de buurt te vinden zijn en het ♂ dus geen grote afstand zal hoeven af te leggen om een ♀ te vinden.

In de beide gevallen, die ik kon observeren, duurde de copulatie vrij kort, ongeveer een kwartier. Het ♂ verlaat op dezelfde manier als waarop het is binnengekomen de vrouwelijke cocon. Als de copulatie langer duurt kan dit voor het ♂ misschien slechte gevolgen hebben: een ♂ vond ik dood in een gat van een vrouwelijke cocon. Het was op zijn weg naar buiten halverwege blijven steken.

Leeuwarden, Robert Kochstraat 25,